Serleg - töredék

Ötvösgyűjtemény

Leltári szám:	Ej 295
Készítés ideje:	17. SZÁZAD KÖZEPE
Készítés helye:	Ausztria (feltehetően)
Anyag:	ametiszt; arany; drágakövek
Technika:	zománcozott
Méretek:	magasság: 11,4 cm hosszúság: 19,7 cm

A fraknói Esterházy-kincstárból származó serleg 1945 januárjában a budai Esterházy-palotát ért bombatalálat következtében súlyosan megrongálódott a töredékek hiányos volta miatt a tárgy eredeti formájában nem állítható helyre.

A serleg szerepelt az 1884. évi budapesti ötvösmű-kiállításon, ekkor készült Weinwurm Antal itt bemutatott fényképfelvétele, amely az ép állapotú tárgy egyetlen képi dokumentuma.

Az ametisztből készült serleget drágakövekkel díszített arany foglalattal látták el. Ovális, gerezdelt csészéjének két oldalán egykor egy-egy felhajló, smaragdokkal, zafírokkal és rubinokkal ékesített, zöld-fehér zománcos fül helyezkedett el. Talpperemének foglalatán fekete zománcos felirat: *EX HOC LAPIDE AMETHISTO C*(omitis) *PAULI ESTERHAS BIBERUNT AUGUSTISSIMI CAESARES LEOPOLDUS ET MARGARITA IN CURIA EIUSDE*(m) *COMITIS AD LAITAM SITE DIE 25. APRILIS A(nno) 1668*.

A felirat tanúsága szerint ebből a serlegből ivott I. Lipót császár és Margit Terézia császárné 1668. április 25-én, amikor meglátogatták Esterházy Pál grófot kismartoni kastélyában, ahol a császár kedvenc időtöltésének, a horgászatnak is hódolhatott. A kirándulásról a császár maga is megemlékezik spanyolországi követéhez, Franz Eusebius von Pötting grófhoz írott, 1668. április 25-én kelt levelében, hangsúlyozva, hogy a Lajtánál tartott horgászat során az uzsonnát (*merienda*) olyan előkelő módon szolgálták fel, amilyet már sok éve nem látott. (Ld.: *Privatbriefe Kaiser Leopold I. an den Grafen F. E. Pötting, 1662-1673*. Hg. Alfred Francis Pribram. Wien 1903, p. 378. - ld. itt). A látogatásról a Frankfurtban kiadott *Theatrum Europaeum* című krónika is beszámol (Bd. X., 1677, p. 798. - ld. itt), kiemelve a kismartoni vendéglátás igen előkelő voltát, ahhoz a nagyszabású fogadáshoz hasonlítva azt, amellyet két nappal korábban, 1668. április 23-án Nádasdy Ferenc adott pottendorfi kastélyban a császár tiszteletére. (Ld.: Toma Katalin: *Egy császári látogatás utóélete: I. Lipót Pottendorfban, 1668*. In: Fons: forráskutatás és történeti segédtudományok. 9. /2002/, 345-358.)

Lipót császár még egy alkalommal vendégeskedett Kismartonban, 1681. szeptember 9-én, amikor a soproni országgyűlésről hazatérőben látogatta meg az újonnan nádorrá választott Esterházy Pált. A látogatásról Csányi János soproni polgár naplója is megemlékezik. (Ld.: Paur Iván: *Csányi János magyar krónikája*. In: Magyar Történelmi Tár, 5. kötet, Pest, 1858, 55.)

Irodalom

- Szerk.: Pulszky Károly, Radisics Jenő: *A magyar történeti ötvösmű-kiállítás lajstroma*. Franklin Társulat, Budapest, 1884. - III. terem, p. 156.

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum